

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА» підготовки бакалавра

Розробник: Бортнік С.М., доцент кафедри економіки і торгівлі, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОПП

Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність

Світлана БОРТНІК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі

протокол №1 від 12.01.2026 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво та торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 6
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 20 год.
	Самостійна робота 110 год.	
Мова навчання	Консультації 10 год.	
	Форма контролю залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Бортнік Світлана Миколаївна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри економіки і торгівлі

Контактні дані: 0953267477 Bortnik.Svetlana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Управління вартістю підприємства» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня освіти.

Одним із базових напрямів загального процесу вдосконалення діяльності та розвитку вітчизняних за зарубіжних підприємств сьогодні є управління їх вартістю, оскільки саме збільшення ринкової вартості підприємства являє пріоритетну мету власників. Вартісно-орієнтоване управління базується на класичних підходах оцінки вартості бізнесу та сучасних інструментах максимізації ринкової вартості підприємства. Актуальність управління вартістю підприємства зростає через посилення конкурентної боротьби організацій за капітал інвесторів та акціонерів. Окрім того, необхідність управління вартістю підприємства продиктована сучасними вимогами до ведення бізнесу, які висуваються до топ-менеджерів підприємств..

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є формування у студентів системи компетентностей, які необхідні для управління вартістю підприємства, оцінювання вартості підприємства як цілісного майнового комплексу, визначення вартості окремих складових його активів та обґрунтування напрямів та шляхів зростання вартості підприємства. У процесі оцінювання вартості підприємства виявляються можливі і адекватні підходи до управління підприємством, забезпечується максимально ефективна його діяльність, отже, і більш висока ринкова ціна підприємства. Ціль освітнього компонента – формування у здобувачів освіти системи наукових поглядів на процеси управління вартістю бізнесу в сучасних організаціях, основних умінь і навичок практичного застосування компетентностей із метою організації, оцінки та управління процесом капіталізації фірми.

Основні завдання освітнього компонента: усвідомлення здобувачами освіти теоретичних основ вартісної природи фірми; формування критеріїв вартісного мислення; надання знань про принципи та методи оцінки вартості бізнесу; розроблення конкретних способів управління різними компонентами вартості; формування практичних навичок розроблення заходів щодо

збільшення вартості фірми; управління вартістю фірми на основі визначення різних форм.

3. Soft skills

Вивчення курсу сприяє розвитку таких навичок як лідерство, співпраця та командна робота, адаптивність та гнучкість, критичне та аналітичне мислення. Зазначені навички сприяють розвитку вмінь ефективною взаємодії з іншими членами команди для досягнення синергетичного ефекту, здатності аналітично мислити, комплексно оцінювати ситуацію та приймати обґрунтовані рішення щодо напрямів розвитку підприємства, розвивають відповідальність за точність проведених розрахунків оціночних показників, здатність генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління вартістю бізнесу						
Тема 1. Теоретичні засади управління вартістю (цінністю) підприємства	14	1	2	10	1	ДП, О, Т / 8
Тема 2. Вартість підприємства і вартісний підхід до управління вартістю підприємства	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 3. Оцінка вартості підприємства, як етап управління його вартістю. Інструментарій оцінки підприємства	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Тема 4. Інструменти впливу на ринкову вартість (цінність) підприємства. Сучасні інструменти управління вартістю підприємства	14	1	2	10	1	ПЗ, Т, О / 8
Тема 5. Управління ліквідністю і фінансовою стійкістю підприємства	14	1	2	10	1	ПЗ, О, Т / 8
Разом за модулем 1	70	5	10	50	5	40
Змістовий модуль 2. Стратегія управління та моделювання вартості підприємства						
Тема 6. Управління прибутком підприємства	14	1	2	10	1	ДП, Т / 8
Тема 7. Управління структурою капіталу	14	1	2	10	1	ПЗ, О, Т / 8
Тема 8. Вплив стратегічних альтернатив розвитку на вартість підприємства	19	1	2	15	1	ПЗ, Т / 8
Тема 9. Моделювання зростання вартості (цінності) підприємства	19	1	2	15	1	ПЗ, О, Т / 8
Тема 10. Реструктуризація підприємства як засіб збільшення його вартості	14	1	2	10	1	ПЗ, Т / 8
Разом за модулем 2	80	5	10	60	5	40
ПКР						20
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: ДП – дискусійні питання; Т – тестування; О - опитування; ПЗ – виконання практичних завдань; ІНДЗ – індивідуальне навчальне/науково-дослідне завдання здобувача освіти; ПКР – підсумкова контрольна робота

5. Завдання для самостійного опрацювання.

У процесі навчання здобувачі освіти отримують необхідні знання під час проведення лекційних та практичних занять. Певна частина матеріалу має бути засвоєна здобувачем освіти в процесі самостійної роботи, підготовки до практичних занять та виконання контрольних завдань.

Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації освітнього процесу, що охоплює різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності, яка здійснюється під час аудиторних або позааудиторних занять під загальним чи безпосереднім керівництвом викладача.

Завдяки самостійній роботі відбувається: а) формування сучасних наукових і практичних поглядів на функціонування підприємства та механізмів управління його вартістю; б) розвиток навичок і здібностей, необхідних для управління вартістю підприємства; в) реалізація дослідницьких здібностей у розробленні практичних проектів управління вартістю бізнесом і попередження його кризового становища; г) сприяння саморозвитку інтелектуальних і вольових здібностей особистості, формування її цілеспрямованості, дисциплінованості, відповідальності.

Важливою складовою самостійної роботи здобувача освіти є науково-дослідна діяльність, що спрямована на розвиток пізнавального інтересу здобувача освіти та спонукає самостійне пізнання, формування власних умовиводів щодо проблемних питань.

Самостійна робота здобувачів освіти може здійснюватися у таких формах: підготовка до активного слухання лекцій; виконання домашніх завдань; поглиблене вивчення питань, що розглядалися на лекції; підготовка доповідей із проблемних питань практичного заняття; написання есе та рефератів; рецензування наукових статей, робіт інших здобувачів освіти; підготовка необхідних матеріалів до активних форм навчання на практичних заняттях; розроблення тематичних презентацій; виконання тестових і практичних завдань; участь у роботі наукового гуртка; підготовка до колоквиумів та іспиту.

Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувача освіти: відповіді на питання плану практичного заняття під час заняття; підготовка тез доповідей та участь у конференціях; написання та публікація наукових статей; участь у конкурсах, олімпіадах, вікторинах; відпрацювання тем пропущених практичних занять; отримання документальних підтверджень активної діяльності студента (грамоти, дипломи тощо).

V. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://is.gd/tg0qDU>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://is.gd/6X2p4c>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://is.gd/Yb4S7e>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт

– 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

VI. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (<https://is.gd/4TlaU2>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на одне теоретичне питання (30 балів) та розв'язку двох ситуаційних вправ – по 35 балів кожне). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Поняття вартості бізнесу. Види вартості.
2. Основні поняття управління вартістю бізнесу.
3. Компонентні складові вартості бізнесу. Структура капіталу фірми. Процес капіталізації бізнесу.
4. Управління потенціалом за вартісними критеріями.
5. Етапи управління вартістю бізнесу.
6. Принципи оцінки бізнесу.
7. Види вартості бізнесу.
8. Цілі оцінки бізнесу в парадигмі управління.
9. Інтереси суб'єктів до визначення вартості бізнесу.
10. Вартість бізнесу як об'єкт управління.
11. Роль оцінки у процесі управління вартістю бізнесу.
12. Об'єктивні принципи оцінки.
13. Класифікація принципів оцінки.
14. Основні риси ринкової вартості бізнесу.
15. Види вартості бізнесу.
16. Цілі оцінки та їх вплив на вид вартості бізнесу.
17. Основні оціночні підходи до визначення вартості бізнесу.
18. Сучасні теоретичні концепції управління вартістю.
19. Економічна змістовність вартості підприємства.
20. Сутність вартісно-орієнтованого управління підприємством.
21. Значення управління вартістю в системі менеджменту підприємства.
22. Фактори, що впливають на величину вартості підприємства.
23. Основні показники ефективності управління вартістю.
24. Організація процесу управління вартістю.
25. Принципи оцінки активів (підприємства).
26. Підготовка інформації для проведення оцінки.
27. Загальна характеристика підходів до оцінки вартості підприємства.
28. Міжнародні стандарти оцінної діяльності.

29. Національні стандарти оцінної діяльності.
30. Моделювання вартості підприємства.
31. Інтегральна система управління вартістю на основі збалансованих карт показників.
32. Поняття та показники ліквідності та фінансової стійкості.
33. Показники ділової активності підприємства та шляхи її підвищення.
34. Аналіз структури і динаміки активів і пасивів підприємства.
35. Управління структурою активів і пасивів підприємства.
36. Інформаційно-методичне забезпечення управління прибутком.
37. Цінова політика підприємства та її вплив на формування доходів.
38. Управління витратами підприємства.
39. Дивідендна політика підприємства та її вплив на його вартість.
40. Загальна характеристика та основні відмінності між власним та позичковим капіталом підприємства.
41. Визначення вартості власного та позикового капіталу підприємства.
42. Теорії, за якими структура капіталу підприємства впливає на його вартість.
43. Фінансовий леверидж. Ефект фінансового важеля (левериджа).
44. Стратегія і життєвий цикл компанії.
45. Сучасне інформаційне забезпечення оцінної діяльності.
46. Дохідний підхід до оцінювання вартості підприємства.
47. Витратний підхід до оцінювання вартості підприємства.
48. Порівняльний підхід до оцінювання вартості підприємства.
49. Критеріальний вибір оптимальної структури капіталу підприємства.
50. Визначення впливу вартості капіталу на ринкову вартість підприємства.

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Августова О., Коломієць Д., Гнасько О. Міжнародна практика оцінки вартості бізнесу. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2023. № 1. С. 94–107. DOI: 10.31617/3.2023(126)08 4.
2. Бортнік С.М., Волинець І.Г., Цимбалюк І. О. Удосконалення методики аналізу та оцінки ризику в бізнес-плануванні підприємницької діяльності. *Фаховий міжнародний науковий*

журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2023. № 2 лютий. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/2023/2/>

3. Бортнік , С. М., Мохнюк , А. М., Омельчук, Б. В., & Полторац, О. М. (2024). Інституційне середовище ефективного використання потенціалу енергогенеруючих та енергорозподільних організацій західного регіону: генерація та розподіл відновлювальної енергії. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, (12). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15266499>

4. Бурдик О. Ю. Основні принципи управління вартістю автотранспортного підприємства. *Економічні науки*. 2021. № 62. С. 132-136.

5. Варченко О., Герасименко І. Методичні підходи до вартісної оцінки ефекту синергії реструктуризації підприємства. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 3. С. 115-124.

6. Гордієнко Н.І. Теоретичні підходи до оцінки вартості бізнесу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 22. С. 126-129.

7. Дзюра М., Які А., Рок Т. Інновація як фактор створення вартості підприємства. *Scientia fructuosa (Вісник Київського національного торговельно-економічного університету)*. 2022. № 142(2). С. 48–60.

8. Європейські стандарти оцінки. URL: <https://afo.com.ua/uk/news/2-%20general-assessment/1084-european-valuationstandards-evs>

9. Єрофеева Т.А. Підходи до оцінювання вартості бізнесу: проблеми їх використання. *Економічні науки*. 2020. № 1. С. 25-30.

10. Закон України «Про іпотеку». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15_18.

11. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1378-15_20.

12. Закон України «Про Фонд державного майна України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4107-17>

13. Замазій О. Аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління ринковою вартістю суб'єктів господарювання. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 2 (02). С. 23-27.

14. Конспект лекцій з курсу «Управління інвестиційним капіталом» для студентів економічних і менеджерських спеціальностей галузі знань 07 «Управління та адміністрування» / уклад. І. А. Федоренко, О. О. Носирев. Харків : НТУ «ХПІ». 2021. 124 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/c862c675-2f1e-4cc2-b60b-f464785b4373/content>

15. Кривов'язюк І. В., Бурбан О. В. Економічна сутність поняття «вартість підприємства» та детермінанти її зростання. *Економіка та держава*. 2020. № 10. С. 99–104. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.10.99

16. Краснокутська Н. С., Коптева Г. М. Оцінка бізнесу: навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Харків: НТУ «ХПІ», 2021. 229 с.

17. Кудрицький, Є. (2024). Управління вартістю приватних підприємств. *Економіка та суспільство*, (63). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-57>

18. Міжнародні стандарти оцінки майна. URL: <https://vipo.biz.ua/ua/mezhdunarodnye-standarty-oczenki.html>

19. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна й майнових прав». URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

20. Національний стандарт № 2 «Оцінка нерухомого майна». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1442-2004-%D0%BF>

21. Національний стандарт № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/56644621>

22. Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1185-2007-%D0%BF>

23. Оцінка бізнесу та його складових: навч.посібник для студентів / Е.І.Цибульська. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 364 с.

24. Савчук Л.М., Бандоріна Л.М., Удачина К.О., Савчук Р.В. Вибір моделі вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємства. *Економічний вісник*. 2023. № 1. С. 50–61. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/81.050>

25. Svitlana Bortnik, Anna Mokhniuk, Nelia Chorna, Oles Kramar . Institutional framework for the implementation of the mechanism of functioning and development of the sphere of generation and distribution of energy generated from renewable sources in the western region of Ukraine. Actual problems of innovative economy and law. 2025-03-07 DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-1-23>

26. Міжнародні стандарти оцінки. URL: <http://www.vipo.biz.ua/ru/mezhdunarodnye-standarty-oczenki.html>

27. Хадарцев О.В. Проблеми управління вартістю підприємства в сучасних умовах господарювання / О.В. Хадарцев // Економіка та суспільство. 2023. № 58. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-58-93. <https://is.gd/ksfxma>

28. Циган Р.М., Лижова Є.М. Аналіз підходів та методів оцінки вартості підприємства. Молодий вчений. 2020. № 11(87). С. 209–214. DOI: 10.32839/2304-5809/2020-11-87-45

Інтернет-ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com>
3. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
5. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. www.kmu.gov.ua.
7. Офіційний сайт Національного банку України. www.bank.gov.ua.
8. Офіційний сайт Міністерства економіки України. www.me.gov.ua.
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. www.minfin.gov.ua.